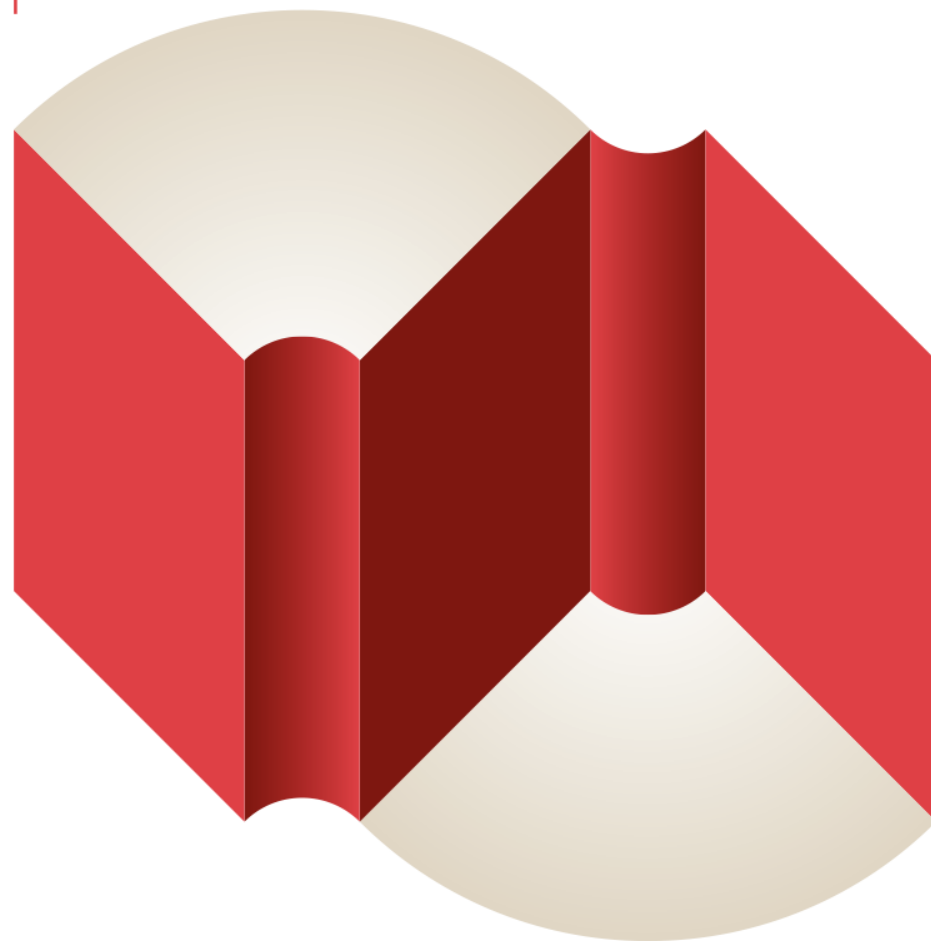

Brez panike – vsi bodo pisali ...

Neli Filipić

Pesem najsrečnejše osebe na svetu
(v trenutku nastanka).

IMAM DVOJE ROK

Roki pomivata posodo,
pečeta kruh, zalivata rože,
pomivata okna
in tla.

In kaj dela srce?
Srce dela tika taka,
je vroče, ker nate
čaka.

Mojca Oblak
(Društvo Novi paradoks)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

DELO PRED DELOM

Na začetku je dobro potruditi se,
da v skupini skupaj ustvarimo:

- varen prostor
- zaupanje
- povezanost

*vključujemo in
aktiviramo 2*

In kaj bomo zakuhali v svoji skupini?

RECEPT:

- Igrive vaje za ustvarjalnost
(kot osnova, po potrebi dolgo mešaj)
- Literatura – branje, pogovor
(dodajati prej, vmes in potem)
- Pisanje
(brez tega pa sploh ne bo šlo)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

VAJE ZA USTVARJALNOST

I. SPOZNAVANJE

1. vaja: Kdo si pa ti? Verbalna predstavitev.

a) Prva oseba vpraša soseda: Kdo si pa ti? Ta si izmisli karkoli – dobesedno karkoli (resnica ne velja!) Vaja se odvrti v krogu – ta, ki je odgovoril, vpraša naslednjega, kdo je. Primeri:

- Pražena potica
- Luknja v nogavici (...)

b) Predstavitev v krogu: vsak si izbere vzdevek – nek predmet. Prvi pove svoj vzdevek (npr.: AVTOMOBIL), drugi ga vpraša, kakšen? Prvi odgovori karkoli (lačen, star, super ...)

Vaja se izreče, ko se vsi v krogu predstavijo na tak način.

*vključujemo in
aktiviramo 2*

2. vaja: Na list papirja napišejo z velikimi črkami svoje ime kot akrostih. Nato zraven vsake črke napišejo pridevnik, ki se začne s tem, le za zadnjo črko uporabijo samostalnik. Po potrebi jim pomagamo.

N Neskončna

E Elastična

L Ločena

I Iluzija

*vključujemo in
aktiviramo 2*

3. vaja: Vsak si izbere in zapiše svoj totem (simbol, pogosto žival, ki predstavlja posameznika in ima duhovni, zaščitni in identitetni pomen). Lahko je neka že znana žival – še bolje pa je, če je povsem izmišljena beseda. Primeri: VOLK, OREL, ŽELVA, KARDUH, BIRTON ... Ali pa humorno: LONEC, ŽIVCUN ...

- V nadaljevanju napišejo tri dobre lastnosti (primer: pogum, moč, sočutje ...) in eno slabo lastnost (primer: razdražljivost, sramežljivost ...). Ko končajo, se vsak predstavi z izbranim totemom in lastnostmi.

Namen vaje: privajanje na to, da svoje lit. izdelke delijo; privajanje na javni nastop.

4. vaja: Vsak udeleženec odgovori na dana vprašanja in se s tem predstavi – vendar pa so odgovori vezani na svet literature; če nimajo dovolj tega znanja, naj si izmislijo.

*Kdo si? (literarni lik) ... npr.: Pepelka

*Iz katere zgodbe prihajaš? (naslov knjige) ... Pepelka

*Kje živiš in kdaj živiš? (kraj in čas dogajanja) ... Pred davnimi časi v nekem kraljestvu

*Kakšna je tvoja usoda? (nekaj stavkov o lit. usodi lika) ...

*Kaj te najbolj skrbi? (neka zadrega iz zgodbe) ... Da se bom morala poročiti s princem, da bi pobegnila mačehi.

*V katero lit. delo bi se preselil_a, če bi se lahko? ... V kriminalko Rdeča kapica

*Kateri lik bi bil_a tam? ... tajnica Marjeta Kuzmič

SPOZNAVANJE – ŠE DRUGAČNI PRIMERI

(laž je pravzaprav domišljija)

1. vaja: Mehka ali gumijasta žogica potuje od osebe do osebe (lahko tudi kak drug predmet, plišasta živalca ipd.). Kdor jo dobi, odgovori na zadana vprašanja, nato pošlje predmet naprej.

a) Pove svoje pravo ime in izmišljeni priimek

b) Pove namišljen poklic

c) Pove, kje živi – neresničen kraj

č) Pove, kakšna je njegova največja želja – lahko resnično ali izmišljeno. Drugi ugibajo, če je resnična.

*vključujemo in
aktiviramo 2*

2. vaja: Vsak napiše 3 stvari - predmete, ki jih ima v žepu ali torbici, nahrbtniku – 2 resnični in eno lažno. Naj bo lažna stvar v domeni realnega, pričakovanega.

Resnični predmet pa je morda nenavaden (primer: piramida iz Gaze ... je res piramida iz Gaze, vendar pomanjšana na obesek za ključ).

Oseba našteje te predmete, ostali morajo ugibati, katera je lažna.

Namen vaje: spodbujanje pozornosti do drugih, pozorno opazovanje (da bi ločili možno laž od možne resnice),

3. ... na podoben način se lahko replicira množica odbitih in zabavnih vaj.

II. ASOCIACIJE – MIGANJE Z MOŽGANSKIMI MIŠICAMI

VERBALNE VAJE:

1. vaja: Napovem, da jim bom dala eno besedo, na katero se bodo vsi skupaj v trenutku – kot uglašen zbor – glasno odzvali. Kdor bo zamudil, bo za kazen moral pojesti bonbon (ali kakšna podobna kazen). Seveda bo zmeda ... Izvedemo »zborovsko vajo«. Po potrebi večkrat ponovimo.

2. vaja: Povem izbrani samostalnik, zanj iščejo sorodne asociacije, npr.:

ŽOGA (letenje, balon, rdeča ...)

3. vaja: Povem izbrani samostalnik, zanj iščejo nasprotne /raznorodne asociacije, npr.:

ŽOGA (miza, tema, nož ...)

4. Vaja asociacij v krogu. Prvi pove eno besedo (katerokoli), drugi pove nanjo asociacijo, tretji asociacijo na to drugo ... itn.
5. Vaja v krogu. Prvi pove en samostalnik. Drugi mu doda pridevnik. Tretji poda prisposodbo na »kot«. (Primer: Žoga. Rumena žoga. Rumena žoga kot sonce). Naslednji začne znova.
6. Vaja v krogu. Prvi pove samostalnik, drugi iz njega naredi stavek. Naslednji začne znova: samostalnik, njegov sosed stavek ... itn.
- V drugem krogu je lahko vaja otežena. Prvi pove samostalnik, drugi pa naredi stavek o tem samostalniku, ne da bi ga v stavku omenil. Naslednji par vajo ponovi.

II. ASOCIACIJE – NADALJEVANJE

PISNE VAJE:

1. vaja: NONSENS z medmeti – dobijo seznam medmetov in uporabo pripišejo napačnemu – tako, da napišejo oz. dokončajo stavek.

- Ojoj – je ... (se zarohnela prazna denarnica)
- Kra kra – je ... (zakrakala kača)
- Bevsk – je ... (prdnila gomila gnile solate)
- Juhuhu – je (vzkliknila omara stare robe)

Namen vaje: razgibati um, razmišljati izven okvira.

2. vaja: Iskanje besed, ki se skladajo z naštetimi čutnimi zaznavanji – asociacije na določeno zaznavanje. Vsakemu občutenju najdejo več objektov.

Vidim ... (naštevajo), tipam ... (naštevajo), voham ... (naštevajo), okušam ... (naštevajo), slišim ... (naštevajo)

Namen vaje: širiti besedni zaklad, »telovaditi« z umom.

3. vaja: Vsak udeleženec dobi list z nametanimi besedami (ali kopijo besedila iz knjige). Naključno izbere 3 besede, nato:

a) iz njih tvori stavek. To ponovi z vsako besedo. Nato preveri, če lahko te tri stavke poveže v mini zgodbico tako, da kaj popravi.

b) iz njih tvori verz, to z vsako besedo. Kakšna pesem je nastala? Je brez smisla? Bi kaj popravil dodal, odvil?

*vključujemo in
aktiviramo 2*

4. vaja: Zahtevnejša – gradnja stavkov iz ene besede.

- Napiši predmet (ali osebo; pojem); nato dodaj pridevnik (kakšen je ta predmet), nato primerjavo (ki se začne z besedo »kot«). Če ti gre, na koncu napiši še stavek, v katerem to uporabiš.

Primer:

- izberem predmet (ali pojem, osebo), na primer: *oblak*
- vprašam se, kakšen je ta predmet (oseba ali pojem) in dodam: *puhast oblak*
- dodam primerjavo s pomočjo besede kot: *puhast oblak kot snežinka*
- končno si izmislim še stavek iz teh besed (besede lahko premešamo):

V sanjah sem ležala na puhastem oblaku, ki je bil čudovit kot snežinka, ki mi je včeraj padla na nos.

5. vaja: Smiselno nadaljevanje besedil: izberem delček literarnega besedila, vsak udeleženec dobi enak izvod. Namen: spodbujati lit. razmišljanje. Učenje o slogu. Prepoznavanje različnih možnosti (ko vsi preberejo svoj zapis). Rezultat bo gotovo zanimiv ...

Vaja: Udeleženec nadaljuje s pisanjem besedila, kjer se je končalo (nekaj povedi). Nato vsak prebere.

V nadaljevanju: pogovor o vsebinskih in stilskih spremembah vsakega posameznika.

6. Pisna vaja v krogu. Namen: krepiti trud s sodelovanjem, igra, vživljanje.

a) PROZA; prvi napiše stavek – realno dejstvo oz. dogajanje (brez pike, stavek se ne konča), naslednji doda malce namišljenega, tretji še malo več – itn., dokler ne nastane nabuhla izmišljija. (Primer: Sonce sije – Sonce sije pod kotom 10 stopinj – Sonce sije pod kotom 10 stopinj in prižiga cigarete kadilcem – Sonce sije pod kotom 10 stopinj in prižiga cigarete kadilcem, ti pa jih mečejo v zrak ...)

b) PESEM; zaželeno je, da je tema vnaprej izbrana. Nekdo začne s prvim verzom, nato drugi nadaljuje, pa tretji ... in tako do konca

*vključujemo in
aktiviramo 2*

Primer vaje 6b – pisanje verzov v krogu

Z N A M E N J E

dprla so se vrata,
prepih je bil kriv.
Prišlo je sporočilo.
Zadihal je nov zrak.
Nekdo je zunaj. Znamenje ...
Vrata so se sama zaprla,
prepih je bil kriv.
Sunek vetra je odnesel sporočilo.
Ustavile so se vse misli.

*Zorka Pavlič, Tanja Gomezel,
Andreja Žorž, Mojca Obolnar Pompe,
Branko Jerič, Marko Ukmar,
Boris Jazbec, Gregor Kocijančič,
Željko Milijašević
(Društvo Vezi)*

*vključujemo in
aktiviramo 2*

III. USTVARJANJE – ŠE VEDNO BOLJ ZA ŠALO KOT ZARES

1. Pisna vaja: od banalnega seznama do poskusa literarno ubesediti:

a) Napišejo nakupovalni seznam – kot bi imeli ogromno denarja in si lahko privoščijo največje in najdražje dobrote.

- Primer: Losos. Šampanjec ...

b) Ko naštejejo vse predmete, je njihova naloga, da vsak izdelek »obogatijo« – s pridevniki *kakšen*

- Primer: Dišeč dimljeni losos. Sladek mehurčkast šampanjec.

c) Nato dodajo primerjave (*kot, podobno*)

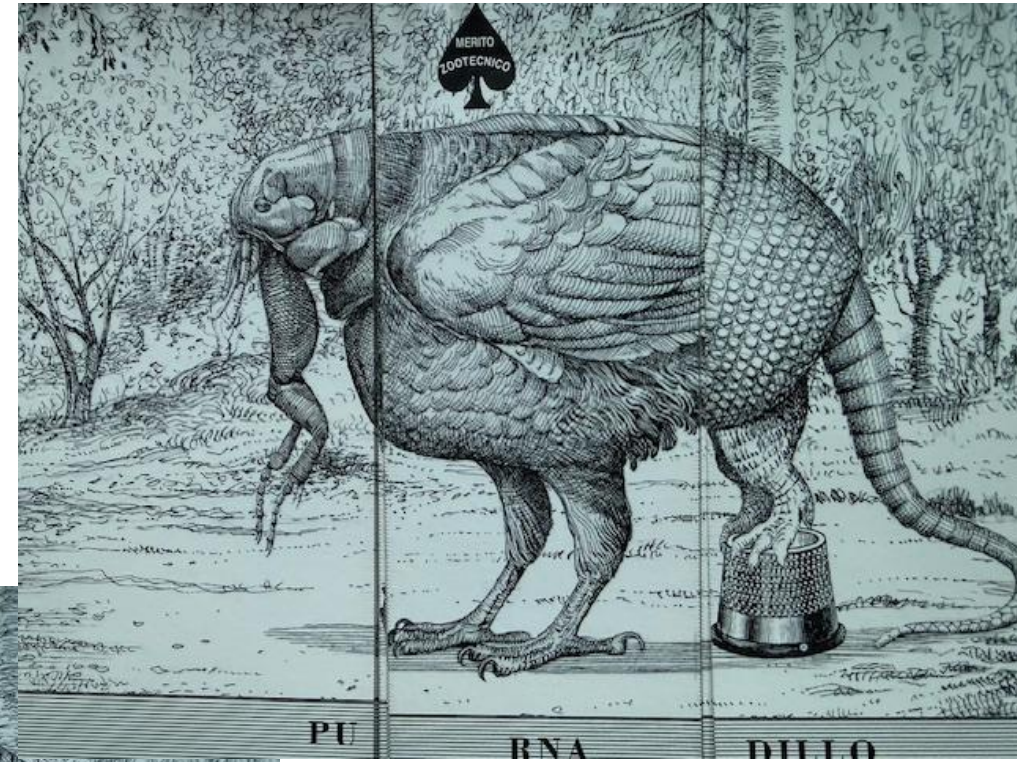
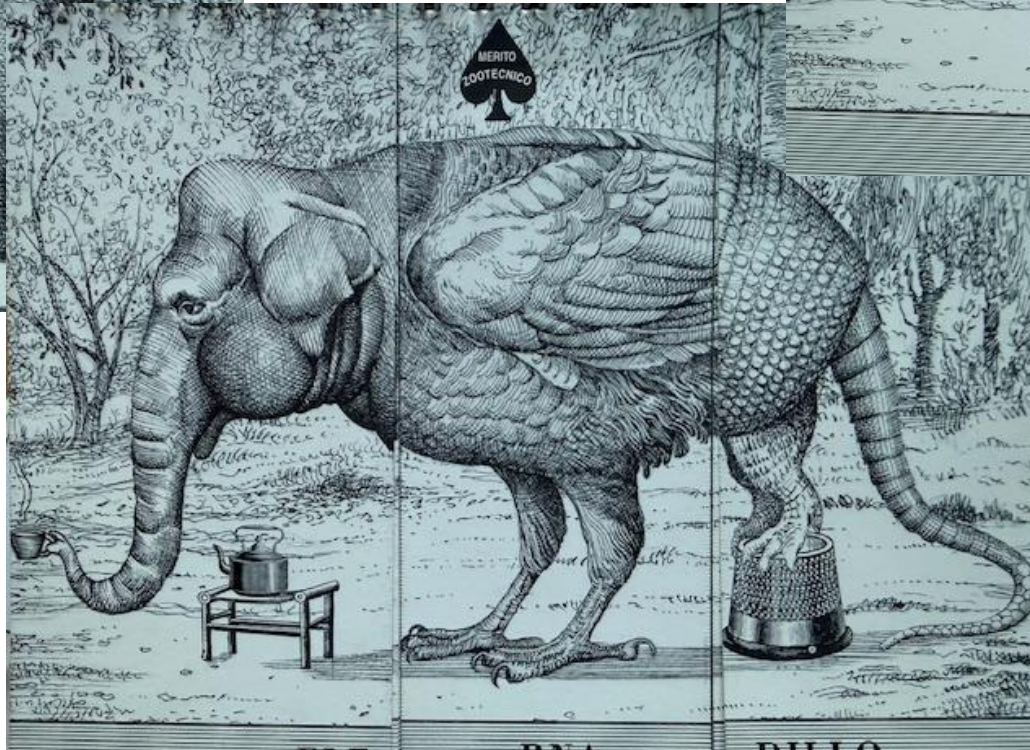
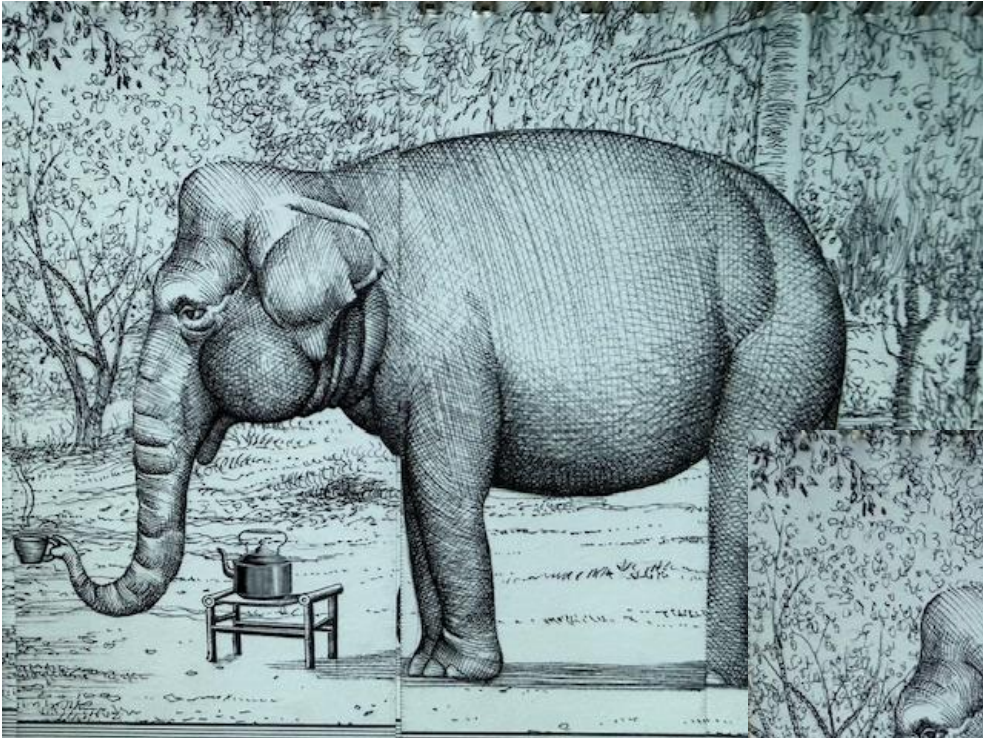
- Primer: Dišeč dimljeni losos kot kraljevski ulov; Sladek mehurčkast šampanjec, podoben tvojemu smehu.

2. vaja: Namerno narobe. (Paradoksalna intencija.)

Začetke danih stavkov udeleženci dopolnijo nalašč napačno od pričakovanega, oziroma prav posebno po svoje ... prečrtane (»pravilne«) odgovore pa jim damo zgolj pri enem primeru, da občutijo razliko.

- Zjutraj je vzšlo ~~sonce~~ nekaj zrolanih bedakov
- Za kosilo sem jedla ... ~~žličnike v juhi~~ žolčnike v potuhi
- Jutri grem v ... ~~ново službo~~ v tri pujse

IV. VAJE ZA DOMIŠLJIJO

*vključujemo in
aktiviramo 2*

1. vaja: izmišljanje novih živalskih vrst

a) Izvirna poimenovanja – izmislijo si neobstoječe ime za neobstoječo živalsko vrsto. Lahko je kombinacija znanih imen vrst živali.

b) Nato predstavnika te vrste pisno opišejo.

DOMIŠLJIJSKA

K

alinka je mešanica med psom in pikapolonico. Ima sto pik in štiri noge. Je mavrične barve. Ima dvoje ust – ena za grizenje in druga za požiranje. Ker ima krila, leti, hkrati pa tudi rije po zemlji. Prehranjuje se z zrakom. Bruha tudi ogenj. Na glavi ima rog, okrog vratu pa grivo. Ima tudi košat rep kot veverica. Na sredini čela ima eno živo rdeče oko.

Jasna Alagić

(Društvo Novi paradoks)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

2. vaja: TUJŠČINA in prevod v slovenščino – delo v parih. Namen: krepiti domišljijo, istočasno z delom na literarnem izrazu

Vsak napiše krajše besedilo iz nesmiselnih besed, ki so ali pa niso podobni slovenščini (ali kakšnemu drugemu jeziku). Ob tem si zamisli, kakšne vrste besedilo je oz. o čem govori – to pove soustvarjalcu. Nato si besedilo zamenjata in ga »prevajata« v slovenščino.

3. vaja: Podajajo inovativne (domišljijske) odgovore na nenavadna vprašanja. Odgovarjajo v celem stavku.

- Kaj bi se zgodilo, če bi deževalo vsako nedeljo?
- Kaj bi se zgodilo, če bi se zemlja začela vrteti v smeri sever-jug?
- Kaj bi se zgodilo, če bi pozabili vsa osebna imena?
- Kaj bi se zgodilo, če bi vse reke začele teči proti izviru?

Kaj bi se zgodilo, če bi bili oblaki iz stepene smetane?

*vključujemo in
aktiviramo 2*

4. vaja: Zamisli si pot v neznano deželo (ali rajsko plažo, čudovito naravo ...) – z zaprtimi očmi poskusi »videti« ali »čutiti« to deželo, naravo, plažo ... karkoli pač.

- Opiši jo v nekaj stavkih. Uporabi čutne zaznave, pridevnike, primerjave ...

J A Z , K R M A R

apitan sem in peljem ladjo čez ocean. Viharno morje se je umirilo, z ladjo zavijem k otoku. Tam bom užival vse svoje dni. Delfini bodo moji prijatelji. Angeli užitka mi bodo delali družbo. Sorodna duša se ob meni radosti – ker ustvarjava, kar nama srce poželi.

Gregor Benedik
(SVZ Dutovlje)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

5. vaja: MASKA – vsak si izbere in „nadene“ namišljeno masko.

a) Opiše, kakšna oseba je zdaj, s to masko na obrazu (verbalno)

b) Napiše kratek dogodek, ki ga doživi kot ta zamaskirana oseba.

6. vaja: SANJE kot uresničenje sanjarije – zaželene spremembe v življenju. Namen: krepitev obvladovanja sanjarij z zavestjo, da niso resničnost, pač pa literarni izraz.

a) Vsak si izbere svoje sanje, ki bi jih rad »živel«.

b) Napiše kratko poročilo tega sanjskega življenja (v 1.-osebnem pripovedovalcu in v sedanjiku).

c) Napiše opis nočnih sanj, če se jih spomni (v 1.-osebnem pripovedovalcu in sedanjiku).

OTROCI BOBNA

gram bobne in kitaro. Zapel bi aleluja in prosil Boga v molitvi. Tamburice zvenijo fantastično. Angeli vzklikajo od veselja. Skrivnostno je – to moje življenje. Padanje v globel. Daljna globočina in neskončen padec. Otroške sanje – ne spomnim se jih. Počutje je grozno.

Matjaž Dolensšek
(Društvo Vezi)

V. VAJE OD NESMISLA DO SMISELNEGA BESEDILA

1. vaja: Nesmiselno besedilo (nizajo besede, kot jim padajo na pamet).

Nato obkrožijo samo tiste besede, ki jih pritegnejo. Iz teh tvorijo povedi, ki vsebujejo eno ali več teh besed. Kaj nastane? Morda nekaj presenetljivega, izvirnega ...

PREDMETI IMAJO LJUDI

n čigumi se je zalepil na glavo mojega bivšega sošolca
Vida, jaz pa sem se samo smejala in mi je bilo potem zelo žal
in sem se mu opravičila.

Urša Podboj
(CIRIUS Kamnik)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

2. vaja: Afnanje z besedami – IZPELJANKE – iz običajnih besed naredijo nove besede.

Namen: spodbujanje domišljije, razmišljanja izven okvira utečenega. Primer:

miza – mizalik

sonce – soncenar

V nadaljevanju vaje vsaki izpeljanki dodajo opis oz. pomen – ki ima lahko smisel ali pa ne.

Primer: Mizalik je miza, na kateri se kopičijo obleke za likanje. Soncenar je posebna posoda za shranjevanje sončnih žarkov.

3. vaja: Izmišljanje sinonimov za pojme. Namen: spodbujanje domišljije, bogatenje jezika.

Primeri iz prakse:

POMLAD: topločasje; pomrazje; cvetočas; češnjebrst; žužkomlad

LJUBEZEN: bolečilnica; srčnica; hrepenilnica; ljubovžig; vseobjem

4. vaja: Iščejo absurdne, nelogične, smešne, ... izjave. Dokončajo stavke tako, da ne uporabljajo logičnih oz. znanih rešitev. Namen: spodbujanje avtentičnosti, razmišljanje izven okvira.

Človeku lahko zaupamo, ker ... (primer: ker se češe na prečko)

Sonce je zašlo, ker ...

Pes maha z repom zato, ker ...

Živimo zato, da (ali ker) ...

Človek spi zato, da (ali ker) ...

LITERARNO USTVARJANJE – PISANJE IZDELKOV (ZA ZBORNIK)

PROZA – POEZIJA – DRAMATIKA

Naš cilje je, da udeleženci ustvarijo avtentične literarne izdelke, s katerimi se bodo lahko tudi predstavili v zborniku na koncu projekta.

Večino udeležencev bi ta »visoki« cilj na začetku morda prestrašil, nemara koga navdušil – ampak takšni so gotovo bolj redka vrsta. Zato je moj način, da jim pisanja ne predstavim kot cilj ali celo zahtevo, ampak kot nekaj, do česar bomo prišli kar mimogrede, skozi igro.

*vključujemo in
aktiviramo 2*

I. RAZLIČNE FORME, V KATERIH SE LAHKO PREIZKUSIJO

KRATKA PROZA, ZGODBE

1. Vroči svinčnik; na določeno temo pišejo hitro, brez razmišljanja, kot da svinčnik gori in s pisanjem bežijo pred ognjem – morda nastane kaj uporabnega.
2. Pisanje enominutne zgodbe (ali samorefleksije) na določeno temo.
3. Skupinsko pisanje daljše zgodbe (vsak napiše stavek ali dva, morda odlomek, pošlje naslednjemu, ki nadaljuje ...). Tak izdelek seveda potrebuje dodatno piljenje.
4. Pisanje pisma – preizkusijo čisti drugo-osebni pripovedovalec z nagovarjanjem. Naslovniki so lahko različni.
5. Literarna razglednica (pisanje besedila za namišljeno razglednico) – opazanje narave in refleksija notranjih občutij, stanj – lahko v navezi z mentorjem za ilustracijo.
6. Pisanje domislic / aforizmov / mikro zgodbe (en stavek kot netipična definicija – samosvoje definicije znanih pojmov, ki jim dajo naslov).
7. Napišejo kratko impresijo (lirična proza) na določeno temo.
8. Razcufana zgodba – pišejo eno minuto (ali več) tako, da sledijo toku svojih misli.
9. Opišejo svoje sanje, kot bi se zares zgodile.
10. Pisanje spominov na različne teme – krajši dogodek iz svojega življenja v obliki zgodbe.
11. Napišejo sodobno pravljico, ki bo vsebovala elemente klasične pravljice, vendar se bo dogajala v sedanjosti.
12. Pišejo fantazijsko zgodbo (o svoji prihodnosti, prihodnosti sveta ipd.)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

DRAMSKI DIALOGI

1. Priprava: igra vlog. Udeleženci v parih preizkušajo dialoge na različne teme (po dogovoru, kar sami predlagajo). S poudarkom, da zlezejo v kožo dramskega lika in pozabijo nase.
(Zabava je zagotovljena.)

2. Doma narejeni stripovski oblački, razvrstim jih po tabli levo-desno, kot bi se pogovarjala dva. Določim temo in dva protagonista – ali še bolje: sami določijo temo in protagonista. Udeleženci skupinsko predlagajo replike za oba lika.
(Ob tem se obilno zabavajo.)

Vloga mentorice – piše replike po navodilih in drži uzde.

3. Variacije na zgornje – več likov. Zapleteni odnosi in čustva (ljubezenski trikotni, družinski prepir ... po dogovoru). Udeleženci enakovredno predlagajo iztočnice, se odločajo za prave, jih preizkušajo z izgovorjavo. Didaskalijske zaželeno.

Vloga mentorice – piše replike po navodilih in po potrebi brzda ali spodbuja.

4. Izdelava zina (kot hibrid med stripom in dramo) – lahko v navezi z mentorjem za ilustracijo.

5. Opcija (v dogovoru z mentorjem za ilustriranje): pisanje scenarija za strip. Opis scene in replike.

*vključujemo in
aktiviramo 2*

POEZIJA (spodbujam jih, da NE pišejo z rimo, razen ...)

1. Akrostih (na svoje ime). Črka imena je začetek verza.
2. Skupinska pesem – vsak napiše en verz (o temi se lahko vnaprej dogovorite), verzi se smiselno združijo in izpilijo (pripovedovalec, čas).
3. Haiku (5-7-5) ali brahek (sproščena verzija haikuja) na določeno temo.
4. Napišejo pesem iz besed, ki jih najdejo v časopisu / reviji / knjigi – vzamejo besede, ki jih pritegnejo, ostalo dopišejo sami.
5. Izbrano pesem (neko klasiko), ki jo obravnavajo, napišejo po svoje. Primer: Gregorčič, Soči. S svojimi besedami opišejo dogajanje in občutja, brez rim.
6. Neko dano kratko zgodbo (ali svojo) napišejo v obliki pesmi. In obratno: neko dano pesem (lahko tudi svojo) napišejo v obliki kratke proze.
7. Napišejo pesem, v kateri se vsak verz začne enako (naštevaje, stopnjevanje), konča pa se s preobratom. Primeri: Spomnim se ... Želela bi ... Strah me je (bojim se) ... Žalosti me ...
8. Napišejo pesem spraševanja – vsak verz je vprašalni.
9. Napišejo pesem iz dobesednih navedkov dialoga (brez spremnega stavka).
10. Napišejo pismo v obliki pesmi.
11. Vizualna poezija (besede iz časopisov, revij) lepijo na papir v obliki in pomenu po lastne navdihu (ali dani temi).

II. TEME IN NAVDIH ZANJE

Tako različne teme kot navdih zanje je fino iskati v proznih delih, ki jih beremo. Ali delih, ki jih izberemo izven priporočenega izbora knjig – za ilustracijo, kot pomoč k razumevanju itn.

Na teh primerih jim tudi lahko razložim določena literarna orodja – dolžina stavkov, obloženost stavkov v primerjavi z minimalističnim pristopom; ponavljanje – da ali ne ... oblika verzov, notranji ritem itd. Nikoli pa ne spodbujam rime (ali obračanja vrstnega reda besed, da bi spodbujalo k rimi).

Tako kot mi sami se tudi oni najbolje učijo iz odlične literature.

Obisk Kosovelove domačije v Tomaju

*vključujemo in
aktiviramo 2*

III. AVTOBIOGRAFSKO PISANJE ALI FIKCIJA? – ZAKAJ PA NE OBOJE?

SPODBUJEVALCI:

SPOMINI; SANJE; MISLI – in ČUSTVA

ARHETIPI IN SIMBOLI

TEME IZ LITERATURE

*vključujemo in
aktiviramo 2*

PRIMERI IZ PRAKSE:

I. TEMATSKO PISANJE – LITERATURA:

1. primer: pogovarjali smo se in brali smo o Almi Karlin.

VAJA: pisanje o potovanju, poti – namišljeno ali resnično potovanje. Kam bi šli / s čim bi šli / s kom bi šli / saj bi vzeli s sabo / zakaj bi šli (kakšna so pričakovanja)

Okoli mene se ovija morska trava, ki je mnogi ne marajo.
Jaz pa nanjo gledam, kot da je zelišče. Ljubim morje in upam,
da tudi ono mene.

Nuška Piterle

To so oporne točke, ki si jih zapišejo, nato pišejo imaginarni opis poti, kot da so na poti. Pišejo v sedanjiku. Dovoljeno je vse – tudi to, da nikamor ne pridejo, ali da potujejo v sebe.

ŠTETJE DEŽNIH KAPLJIC

Hladno je bilo. Zunaj je padal dež. Nisem vedela, kaj bi počela. Odpravila sem se ven. Iznenada sem se ustavila, saj nisem vedela, kam iti. Tam je bila klopca. Torej sem sedla in začela šteti dežne kaplje. Veliko jih je bilo. Nato sem zaslišala telefon. Vprašala sem se, kdo bi me zdaj potreboval. Pogledala sem na telefon in opazila, da me kliče moj fant. Počakala sem, nato sem se oglasila.

*vključujemo in
aktiviramo 2*

2. primer: Hiša in drugi prosti spisi

Jureta Jakoba

VAJA:

Hiša otroštva

Hiša želja, sanjska hiša

Hiša spominov

O hiši se zlahka razpišejo; tu pridejo v
poštev še drugi simboli, različna čustva,
sanje.

HIŠA ZLATA

iša zlata, hiša čudovita. Hiša prijazna, hiša dobrote. Iz-
žareva toplino. Stoji na začetku kovaške vasi Kropa. Montažna
hiška iz sedemdesetih. V njej ata in mama ter otroci. Domače
okolje. Peč in televizija. Ograja in balkon. Vrt, sadno drevje in
rože. Stopnice v klet. Veliko oken, veliko vrat. Ogromna tla. Sli-
ši se hoja po parketu. Tla škripajo, majava so. Kurilnica, moja
najljubša soba. Tam se skrivam in kadim, ustvarjam abstraktne
risbe. Točke in linije. Črte. Oblike. Karikature.

Matjaž Dolenšek

(Društvo Vezi)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

II. PISANJE PISMA

Pogovor z (izbranim) drugim je lahko zelo močno spodbuda (ali odpor?), da se izrazijo. Izberejo lahko Boga, starše ali sorodnike, neko osebo, ki jim je veliko pomenila ... lahko pa tudi sebe (pisanje pisma svojemu jazu iz otroštva), smrt (pisanje pisma svoji smrti) ipd.

PISMO BOGU

Ti si vse, sprejmeš vse. Daj mi mir. Odgovoriš: »Mir vam dam.« Ti si božji. Ti si tisti, ki dela razliko. Prostovoljno v trpljenje. Razumeš skrivnost vere. Vse bo v redu s teboj! Narava je tvoja kreacija. Ti si Buda. Ti ustvarjaš prihodek. Kič. Bič. Kuhalnica. Pokaži mi pot, o Bog! Varuj me, o Bog! Nisem vreden. Kompleks greha. Ogledalo. Ti si moje Zrcalo. Bog, si ženska in moški. Zasanjanost. Zanosno. Metulji plešejo. Izdihni mi duha. Ti si moj rešitelj. Dvom. Množina. Zvončki cingljajo. Ti si v mojem prstnem odtisu.

Matjaž Dolensšek
(Društvo Vezi)

PISMO BOGU

Bil si velik, ampak pustil si me na cedilu. Bil sem ubog, s tabo sem postal velik. Učil si me ustvarjati. Bil si pravičen. Prišel si v moje sanje in me vzgajal v osebo brez strahu.

Boris Jazbec
(Društvo Vezi)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

III. SPOMINI

a) ŽIVLJENJSKA ČASOVNICA

Spomini so širok pojem, zato ga treba zaobjeti v specifično obdobje ali dogodek. V skupini so naredili (vsak svojo) časovno premico, na kateri so označili vse pomembne prelomnice ali dogodke, ki so jih močneje zaznamovali.

Nato so pisali o posameznih točkah s te časovnice.

Primeri: pust, potovanje na morje, počitnice ...

P U S T

Bilo je v šoli in star sem bil enajst let. Imeli smo pustno maškarado v šolski telovadnici. Doma sem izbrskal staro rjuho, ji naredil dve luknji za oči in jo navlekel čezse. (Bil sem duh. Maska je bila odlična, saj me nihče ni prepoznal). Odšel sem v šolsko delavnico in začel strašiti druge maskare. Prepoznal me ni nihče, dokler mi ni pod rjuho postalo prevroče. Potegnil sem jo s sebe in vse ostale maske so se zavedle, da sem to le »jaz«.

*Gregor Kuplenik
(Društvo Vezi)*

*vključujemo in
aktiviramo 2*

b) TUKAJ IN ZDAJ – ČUSTVA, STANJA // TERAPIJA // DRUGAČNOST

ROČNA ZAVORA

P

ozimi sem na rekreaciji postal živčen in zbolel.

Vsakokrat, ko sem bil hospitaliziran, sem izgubil prostost.

Gledal sem ven, v drevesa, nato šel ležat v posteljo.

Pogrezal sem se v brezup.

Zdravljenje je bilo norost v iskanju novih poti, kako preživeti v oblaku znanosti, ki govori kako živeti.

Potrebna je bila moč, da sem lahko končno pobežnil na prostost in začutil dotik ljubezni, ki ozdravi vsako, še tako globoko rano.

Premišljujem, a težko bi kaj rekel. Bolečina je, ko nas duša boli. Pomembna je ljubezen, da nas ohranja pri življenju.

Misli so težke in nagažive in silijo me, da kadim. Tako me okupirajo, da ne morem ničesar narediti. Obseden sem z eno mislijo.

Počutim se razgaljen in sam.

Tek je postal moja rekreacija, okrog dreves, v svobodo.

55

*Zorka Pavlič, Patricija Metljak,
Milica Jović, Tanja Gomezel, Andreja Žorž,
Mojca Obolnar Pompe, Branko Jerič,
Marko Ukmar, Boris Jazbec, Gregor Kocijančič,
Željko Miličević
(Društvo Vezi)*

TERAPIJA

L

ep dan je. Nebo je brez oblaka.

Skozi okno opazim belega metulja.

Veličasten pogled. Vzgojiteljica potrka na vrata. Čaka me terapija, me spomni. Konji v maneži potrebujejo mojo nego. Danes je na vrsti Belko.

Vzamem krpo in krtačo. Belka najprej navlažim, potem še temeljito skrtačim. Objamem ga okrog vratu, nato poljubim na nos.

»Dober si,« mu šepnem.

*Timotej Bučar
(CIRIUS Kamnik)*

DRUGAČEN

K

do je drugačen?

Sonce, ki sveti, ali ptica, ki leti?

Pomežik lune v temi
ali srce, ki pospešeno bije?

Ne vem.

Povejte, v oči me pogledajte,
me z besedo pogrejte.

*Tamara Belec
(CIRIUS Kamnik)*

*vključujemo in
aktiviramo 2*

III. BESEDA KOT ČUSTVENI SPROŽILEC

PRIMERI: izguba, strah, smrt, ljubezen, prevara, rojstvo, praznovanje, dotik, zrcalo (...)

Z R C A L O

S

edim in povsod okrog
mene so zrcala: sto
slik mojega obraza.
Vse je res, kar vidim,
in vse podobe so iskrene.
Lepota ni varljiva,
je dejstvo, ki ga zrcalo ne spremeni.
Videz v zrcalu je resnica.

Darja Podgornik
(Društvo Novi paradoks)

Z R C A L O

Z

rcalo gleda
zguban, žalosten obraz.
Brez tebe, sonce.

Vera Petrušič
(Društvo Novi paradoks)

D O T I K

D

otik je nebo, posuto z zvezdami.
Dotik je dlan, odprta za nove stvari.
Dotik je smeh, ki napolnjuje srce.
Dotik je stisk roke, polne veselja.
Dotik je pesem, ki odzvanja v ušesih.
Dotik je pomlad, ki se prebuja v meni.
Dotik je neskončno veselje.
Dotik so sanje, ki se dvigujejo k nebu.

Jasna Alagić
(Društvo Novi paradoks)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

IV. DOMISLICE & NETIPIČNE DEFINICIJE

SVOBODA

1.

S

voboda je, ko lahko
kar koli govoriš,
kamor koli zbežiš.
Je neskončna pesem,
žarek sonca skozi krošnje dreves.
Svoboda je več,
kot si lahko želiš.

Ajda Sofrić
(CIRIUS Kamnik)

2.

S

voboda je črv, ki rije skozi prst.
Svoboda so vilice v žličniku.
Svoboda je pes, ki se povalja po travi.

Timotej Bučar
(CIRIUS Kamnik)

PEŠČENA URA

O

bjemi so srčni, veliki kot ljubezen.
Jutra so svetla kot žarek.
Dnevi so mračni kot stvari, ki si jih storil.
Večeri so kot črna svetilka.
Noči so temna soba.
Življenje je peščena ura.

Gregor Kocijančič
(Društvo Vezi)

DAN

J

utro je okno, odprto kot um.
Poldan je hiša, velika kot oblak.
Popoldan je dvorišče, čisto kot očetove hlače.
Večer je cesta, vijuga se kot kača.
Noč je drevo, košato kot dedkova brada.

Branko Jerič
(Društvo Vezi)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

V. LIRIČNA PROZA ali POEZIJA na razne teme:

- a) Letni časi (Primer – vprašam: koliko letnih časov poznaš? Primer odgovora: pomlad, poletje, jesen in slabe dni ..)
- b) Trenutki v dnevu.
- c) Ta dan ...
- d) Pokrajine (Kras, morje, gore ...), polja, vrtovi

 K R A S

amen obleče pokrajino,
veter jo češe,
sonce pogreje,
voda jo slači
in noč ohladi.

*Zorka Pavlič, Patricija Metljak,
Milica Jović, Tanja Gomezel,
Andreja Žorž, Mojca Obolnar Pompe,
Branko Jerič, Marko Ukmar,
Boris Jazbec, Gregor Kocijančič
(Društvo Vezi)*

*vključujemo in
aktiviramo 2*

VI. ENOMINUTNE ZGODBE

Izberejo lahko poljuben predmet, ki jim veliko pomeni, so nanj navezani ipd. O tem predmetu in svojem odnosu do njega nekaj časa razmišljajo, nato pišejo krajši čas.

MOJ RDEČI POLO

Ž

e od malega imam rad avtomobile. Svoj prvi avto sem kupil, ko sem imel osemnajst let. Bil je rdeč polo. Vesel sem bil, da me je peljal tja, kamor je hotelo moje srce. Nikoli me ni pustil na cedilu. Zanj sem skrbel, kot bi bil del mene. Pogosto sem ga pral, zunaj in znotraj, pošprical sem ga s sprejem za armaturo, da se je kar svetil in dišal. Odpeljal me je v Portorož na sladoled. Užival sem v sladoledu, medtem ko se je avto svetil v bliskajočem se soncu. Tega spomina ne bom zlahka pozabil.

Gregor Kuplenik
(Društvo Vezi)

BILO JE

B

ila sem na plesu. Bilo je veliko ljudi. Počutila sem se dobro. Glasba je bila nežna. Stara sem bila dvajset let. Rada sem ga pogledala. Bil je lep fant.

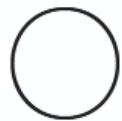
Tanja Gomezel
(Društvo Vezi)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

VII. KDO SEM?

- Je vprašanje, ki lahko sprosti buren ustvarjalni odziv.

J A Z

blak med oblaki.

Jaz nisem oblak.

Galeb med galebi.

Jaz nisem galeb.

Cvetlica med cveticami.

Jaz nisem cvetlica.

Mravlja med mravljami.

Jaz nisem mravlja.

Človek med človečki.

Jaz sem senca oblaka.

Vera Petrušič

(Društvo Novi paradoks)

S E M

em biser in sem prod.

Sem razpotje in sem pot.

Sem naročje svoje mame
in naslada brez omame.

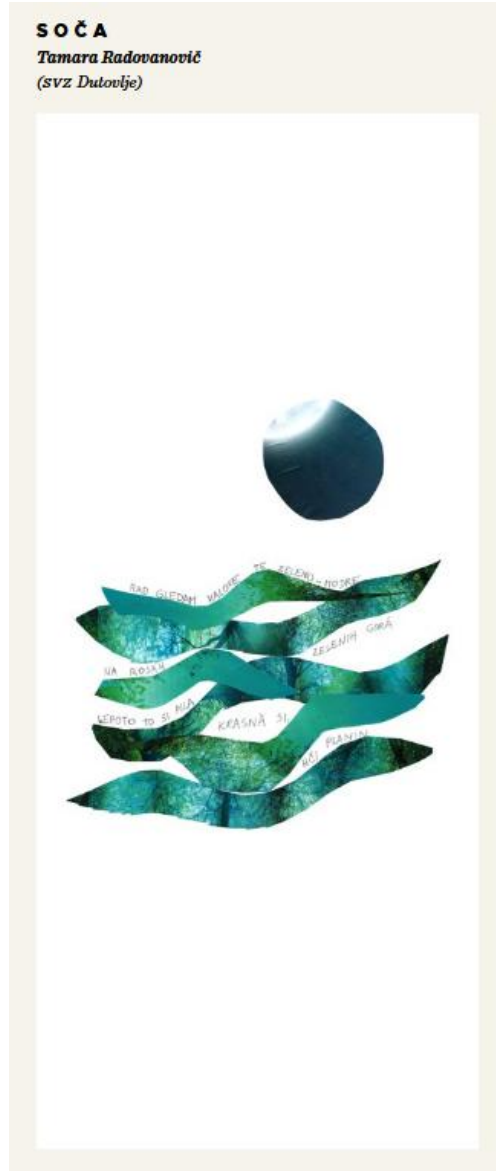
Sem streha sveta
in sem pot – do pekla.

Matej Fužir

(Društvo Novi paradoks)

*vključujemo in
aktiviramo 2*

Vizualna poezija – za inspiracijo je bila slikanica Soči (Gregorčič)

Vizualna poezija na temo *telo iz besed* (srce)

vključujemo in
aktiviramo 2

Si slišal, da je nekdo izginil?« zašepeta Rožmarinka. V svoji domači garderobi se skriva z Radoslavom. Zaradi izginotja, o katerem se govori, ju je strah. Ampak Rožmarinka skrivaj želi, da bi izginil Radoslav, ta pa istočasno goji podobno željo. Že trideset let sta skupaj.

»Slišal sem, da je izginila sosedova Micka,« pravi Radoslav.

»Ja, jaz pa sem slišala, da je Nevemova žena izginila. Ubogi revež,« zavzdihne Rožmarinka.

»Ne me basat, kakšen mega zaplet. Torej izginjajo žene. Še dobro, da se nisem poročil s tabo. Saj nimam denarja, da bi najel detektiva, ki bi te iskal,« odvrne Radoslav.

Rožmarinka, ki brska med oblekami, najde v žepu Radoslavovega plašča listek. Polglasno prebere: »Nisem te hotela opaziti zaradi hudih izkušenj iz preteklosti. Žal ti tega ne oprostim, niti ljubiti te ne želim več. Naj ti ne bo več hudo za meno!«

»Ah, ja, to je še iz osnovne šole. Čisto sem pozabil na to sporočilo. Sploh se ne spomnim, katero dekle mi je to napisalo,« reče Radoslav nekoliko prehitro.

Rožmarinka ne more skriti jeze. »Ta plašč sem ti kupila lani. Ne verjamem ti!«

»Ljubica, a potrebuješ svojo tabletko? Ti spet ni dobro?« se poskuša izmuzniti Radoslav.

»Včasih mi je žal, da sem te spoznala. Včasih mi je žal, da ti ne izgineš,« zašepeta Rožmarinka.

»Kje je pa tvoja poletna obleka? Je tudi ta izginila?« se domisli Radoslav.

Tedaj se zasliši zavijanje požarnega alarma pri sosedih. Rožmarinka in Radoslav stečeta ven in se zagledata v njihovo hišo.

»Kot da ni že vsega preveč! Še tega se je manjkalo,« reče Rožmarinka.

»Moj bog, kako bodo njuni otroci na to odreagirali,« zavzdihne Radoslav.

Tudi ona zavzdihne.

»Hej, a se ni včeraj okrog najine hiše klatil župnik?« se spomni Radoslav.

»Res je! Ko sem šla na sprehod, sem se ozirala naokrog, a nisem opazila nič novega. Je bila policija že tu? Vse bodo preiskali. Tudi najino hišo ...« razmišlja Rožmarinka na glas. Skupaj se vrneta domov.

»Rožmarinka, si pospravila kuhinjo in najino sobo?« plane Radoslav.

»Misliš ... da ne bi našli tistega?« vpraša Rožmarinka.

»Tako je. Uspešno sva skrivala dvajset let ...« tiho doda Radoslav.

Skupaj pospravljata sobo. Rožmarinka najde škatlico, v kateri je prstan. Vzhičena se obrne k Radoslavu: »Ali sem ti všeč in bi se poročil z mano?«

Radoslav pa pogleda skozi okno proti sosednji hiši in vzkligne: »Pravkar je šel moški iz hiše. Videl sem ga!«

»Grozno se počutim. Če bi včeraj Micko pospremila domov, se to ne bi zgodilo,« odvrne Rožmarinka.

»Si se z njo pred tem kaj pogovarjala?« vpraša Radoslav.

»Ja. Ampak nič posebnega,« odgovori Rožmarinka.

Zasliši se pisk prispelega sporočila. Rožmarinka potegne mobil iz žepa in ugotovi, da je Mickin in da sta si ga očitno prejšnji dan pomotoma zamenjali.

Radoslav ga pograbi in prebere: »Kam si izginila, moja ljuba deklica? Mati me obsoja, da sem jaz kriv, v resnici pa te tukaj sploh ni bilo. Kjer koli že si, samo povej, ali me ljubiš.«

Rožmarinka pomolči, nato vpraša: »Katera obleka mi je izginila? Upam, da ne tista pisana.«

»Slišal sem strele,« odvrne Radoslav.

Blaž Romih, Špela Gorše, Uroš Kavčič, Maja Zablačan, Maša Wolf, Nina Goričan, Urša Podboj, Endi Pašić, Viktorija Fras
(CIRIUS Kamnik)

Primer skupinskega ustvarjanja dramskega besedila (replik), ki so ga kasneje spremenili v zgodbo iz dialogov – za zbornik.

NAMESTO KONCA – NA LEP ZAČETEK!
... hvala za pozornost in dobro delo v skupinah ...

**LEPE
STVARI**

vet je lep.

Neskončno.
Kako veliko podob je, ki nas celo
zmedejo.
Saj ni res, pa je.
Celotna slika je magična.
In nas drži.
Pripravljene na marsikaj.

*Iztok Šefran
(SVZ Dutovlje)*

*vključujemo in
aktiviramo 2*

Če čas dopušča:

1. IZBOR KNJIG
2. IZBOR GOSTOV

*vključujemo in
aktiviramo 2*